Asia C-340/21

Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä

Jättämispäivä:

2.6.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Varhoven administrativen sad (Bulgaria)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

14.5.2021

Valittaja:

VB

Vastapuoli:

Natsionalna agentsia za prihodite (Bulgarian kansallinen verovirasto)

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Valitus tuomiosta, jolla hylättiin perusteettomana kanne, joka koski sellaisen aineettoman vahingon korvaamista, jota oli aiheutunut sen vuoksi, että valituksen vastapuoli oli rekisterinpitäjänä laiminlyönyt lainvastaisesti henkilötietojen suojelusta annetun lain (Zakon za zashtita na lichnite danni, jäljempänä tietosuojalaki) ja asetuksen 2016/679 mukaisten velvoitteittensa täyttämisen riittävällä tavalla.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

SEUT 267 artiklan nojalla esitetty ennakkoratkaisupyyntö asetuksen N:o 2016/679 johdanto-osan 74, 85 ja 146 perustelukappaleen sekä 4 artiklan 12 kohdan, 5 artiklan 2 kohdan sekä 24, 32 ja 82 artiklan tulkinnasta.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko asetuksen 2016/679 24 ja 32 artiklaa tulkittava siten, että sen toteamiseksi, että toteutetut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet eivät ole asianmukaisia, riittää, että asetuksen 2016/679 4 artiklan 12 kohdassa tarkoitettu luvaton henkilötietojen luovuttaminen tai pääsyn antaminen niihin johtuu henkilöistä, jotka eivät ole rekisterinpitäjän palveluksessa eivätkä kuulu sen määräysvaltaan?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, mikä kohde ja laajuus pitäisi olla tuomioistuimen harjoittamalla laillisuusvalvonnalla tutkittaessa, ovatko rekisterinpitäjän asetuksen 2016/679 32 artiklan nojalla toteuttamat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet asianmukaisia?

3. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko asetuksen 2016/679 5 artiklan 2 kohdassa ja 24 artiklassa tarkoitettua osoitusvelvollisuuden periaatetta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 74 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että asetuksen 2016/679 82 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kannemenettelyssä rekisterinpitäjällä on todistustaakka siitä, että asetuksen 32 artiklan nojalla toteutetut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet ovat asianmukaisia? Voidaanko asiantuntijalausunnon hankkimista pitää tarvittavana ja riittävänä todisteena, jotta voidaan todeta, olivatko rekisterinpitäjän toteuttamat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa asianmukaisia, kun luvaton pääsy henkilötietoihin ja niiden luvaton luovuttaminen johtuvat ”hakkerointi-iskusta”?

4. Onko asetuksen 2016/679 82 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se, että asetuksen 2016/679 4 artiklan 12 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen luvaton luovuttaminen ja luvaton pääsy henkilötietoihin tapahtuu, kuten tässä tapauksessa, sellaisten henkilöiden suorittamalla ”hakkerointi-iskulla”, jotka eivät ole rekisterinpitäjän palveluksessa eivätkä kuulu sen määräysvaltaan, on seikka, josta rekisterinpitäjä ei ole millään tavalla vastuussa ja joka oikeuttaa sen vapauttamisen vastuusta?

5. Onko asetuksen 2016/679 82 artiklan 1 ja 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 85 ja 146 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa, jossa henkilötietojen suojan loukkaaminen ilmenee siten, että henkilötietoihin päästään luvattomasti ja niitä luovutetaan ”hakkerointi-iskun” avulla, jo pelkästään asianomaisen henkilön huolet, pelot ja ahdistukset, jotka johtuvat henkilötietojen mahdollisesta tulevasta väärinkäytöstä, kuuluvat laajasti tulkittavan aineettoman vahingon käsitteen soveltamisalaan ja oikeuttavat vahingonkorvaukseen, vaikka tällaista väärinkäyttöä ei ole todettu ja/tai asianomaiselle henkilölle ei ole aiheutunut muita vahinkoja?

Euroopan unionin oikeussäännöt ja oikeuskäytäntö

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus, jäljempänä asetus): johdanto-osan 1, 4, 6, 74, 75, 76, 77, 83, 85 ja 146 perustelukappale, 4 artiklan 2, 7 ja 12 kohta, 5, 24, 32, 33, 79 ja 82 artikla.

Unionin tuomioistuimen tuomio 30.5.2013, Worten (C-342/12, EU:C:2013:355, 24 ja 26 kohta).

Kansalliset oikeussäännöt

Hallintomenettelylaki (Administrativnoprotsesualen kodeks) – 144 §:n 1 momentti sekä 203 ja 208 §.

Siviiliprosessilaki (Grazhdanski protsesualen kodeks) – 154 §.

Valtion ja kuntien vahingonkorvausvastuusta annettu laki (Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi) – 1 §.

Tietosuojalaki (Zakon za zashtita na lichnite danni) – 39 §:n 1 ja 2 momentti, 59 §:n 1 momentti.

Lyhyt esitys tosiseikoista ja pääasian oikeudenkäynnistä

1 Natsionalna agentsia za prihodite (Bulgarian kansallinen verovirasto, jäljempänä NAP) on asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Se on kansallisen lainsäädännön mukaan valtiovarainministeriön alaisuudessa toimiva viranomainen, joka on toimivaltainen toteamaan, varmistamaan ja perimään valtion julkiset ja tietyt laissa säädetyt yksityiset saatavat. Se käsittelee henkilötietoja täyttääkseen sille annetut julkiset tehtävät.

2 Bulgarian tiedotusvälineet ilmoittivat 15.7.2019 koko yhteiskunnalle siitä, että NAP:n tietojärjestelmään oli päästy luvattomasti ja että sen tietokannoista saadut tiedot, jotka sisälsivät henkilötietoja sekä vero- ja sosiaalivakuutustietoja, julkaistaisiin internetissä. Asia koski 4 057 328:aa Bulgarian kansalaista, kun taas kaikkien asianomaisten luonnollisten henkilöiden, joiden tiedoista oli kyse ja joihin kuului sekä Bulgarian kansalaisia että ulkomaalaisia, lukumäärä oli 6 074 140. Myös VB kuuluu heihin.

3 Tähän mennessä ei ole annettu lainvoimaista rikosoikeudellista tuomiota henkilöille, jotka oli(si)vat päässeet luvattomasti viestintäverkkoihin, mitä kutsutaan tiedotusvälineisä ”hakkerointi-iskuksi”.

4 Luvattoman pääsyn jälkeen sadat kansalaiset vaativat NAP:ltä korvausta aineettomista vahingoista.

5 VB nosti 16.9.2019 NAP:tä vastaan Administrativen sad Sofia-gradissa (Sofian kaupungin hallintotuomioistuin, jäljempänä ASSG) kanteen, jolla hän vaati 1 000 Bulgarian lein (BGN) (noin 511 euroa) suuruista vahingonkorvausta asetuksen 82 artiklan 1 kohdan, valtion ja kuntien vahingonkorvausvastuusta annetun lain (Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi) 1 §:n 1 momentin ja tietosuojalain (Zakon za zashtita na lichnite danni) 39 §:n 1 momentin perusteella.

6 VB esitti ensimmäisessä oikeusasteessa nostamassaan kanteessa, että NAP ei ollut täyttänyt ”parhaalla mahdollisella tavalla” velvoitettaan ”taata hänen kyber-turvallisuutensa moitteettomasti” ja ”huolehtia mahdollisimman laajasti Bulgarian tasavallan kansalaisten henkilötietojen turvallisuudesta”. Tästä syystä henkilötietojen suojaa on loukattu asetuksen 4 artiklan 12 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja henkilötiedot on luvattomasti päästetty julkisuuteen.

7 VB katsoi, että koska NAP ”ei ole ollut huolellinen eikä ole soveltanut tehokkaita tietosuojatoimenpiteitä”, sen on katsottava laiminlyöneen velvoitteensa suojata kansalaisten tietoja, ja että tämä merkitsee asetuksen 24 ja 32 artiklan rikkomista. Rekisterinpitäjänä NAP on velvollinen käsittelemään henkilötietoja tavalla, jolla ”mahdollistetaan asianmukainen turvallisuus”, ja toteuttamaan asianmukaisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä.

8 VB vetosi siihen, että hänelle on aiheutunut NAP:n velvoitteiden laiminlyönnistä aineetonta vahinkoa, joka ilmenee huolina ja pelkoina siitä, että hänen henkilötietojaan käytetään tulevaisuudessa väärin esimerkiksi siten, että hänen omaisuuttaan viedään häneltä, hänen pankkitilejään käytetään väärin, hänen nimissään otetaan luottoja, hänen henkilökohtainen tilanteensa muuttuu tai hänen identiteettinsä varastetaan. Hän on kauhuissaan ”mittavasta murtautumisesta NAP:n tietojärjestelmään” ja kokee, ettei valtio suojele häntä. Hän pelkää, että häntä kiristetään, häntä vastaan hyökätään tai hänet kaapataan.

9 NAP pitää kannetta perusteettomana. VB ei ole pyytänyt NAP:ltä mitään tietoja siitä, mihin henkilötietoihin isku tarkalleen ottaen kohdistui.

10 Iskun jälkeen NAP toteutti välittömästi toimenpiteitä suojellakseen kansalaisten oikeuksia ja intressejä. Se järjesti tapaamisia turvallisuuspalvelujen, Notarialna kamaran (notaarikamari), Agentsia po vpisvaniatan (rekisteriviranomaiset), Asotsiatsia na targovskite bankin (liikepankkien yhdistys) jne. edustajien ja asiantuntijoiden kanssa iskun seurausten rajaamiseksi toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. NAP:n verkkosivuilla on erikseen kyberhyökkäystä koskevat alasivut, joissa on julkaistu ajankohtaisia tietoja.

11 NAP:n näkemyksen mukaan väitetyn aineettoman vahingon ja luvattoman henkilötietoihin pääsyn välillä ei ole syy-yhteyttä. NAP on joutunut tahallisen hyökkäyksen kohteeksi sellaisten kolmansien osapuolten taholta, jotka eivät ole sen työntekijöitä. Tästä syystä se ei ole vastuussa aiheutuneista vahingoista.

12 NAP esittää toteuttaneensa lukuisia toimenpiteitä. Se kertoo nimittäin ottaneensa käyttöön prosessinhallintajärjestelmiä ja johtamisjärjestelmiä tietoturvan

parantamiseksi, hyväksynyt menettelyjä, jotka täyttävät kansainvälisiä ISO 9000- ja ISO 9001 -standardit, ja soveltavansa tietoturvahallinnon suuntaviivoja, sääntöjä, menettelyjä, ohjeita ja menetelmiä.

13 NAP esitti todisteita eli erilaisia sisäisiä asiakirjoja ajanjaksolta tammikuu 2013–toukokuu 2019 tietokantojen sisällöstä sekä menettelystä, jonka mukaisesti tietokantoja perustetaan, ylläpidetään ja niihin päästään; johtamisjärjestelmien käyttöönotosta tietoturvaa varten; ongelmien ehkäisemisestä; verkko- ja tietoturvaa koskevista sisäisistä säännöistä; ohjeista, jotka koskevat tietojen käsittelemistä; suuntaviivoista, jotka koskevat henkilötietojen suojelua; toimenpiteistä ja keinoista henkilötietojen suojaamiseksi; riskinarvioinnin menetelmistä ja menettelyistä.

14 ASSG hylkäsi VB:n kanteen 27.11.2020 antamallaan tuomiolla perusteettomana.

15 ASSG esitti, että NAP:n tietokantaan olivat päässeet luvattomasti henkilöt, jotka olivat suorittaneet ”hakkerointi-iskun” ja joita vastaan oli aloitettu tutkintamenettely, jota ei ollut vielä saatettu päätökseen.

16 Lainvastaisen tapahtuman vuoksi ei voida katsoa, että rekisterinpitäjä ei olisi täyttänyt velvoitteitaan toteuttaa asianmukaisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä varmistaakseen tietokannan suojaamisen, jotta kenelläkään ei olisi millään tavalla eikä millään keinolla pääsyä kyseiseen tietokantaan.

17 ASSG katsoi, että kantajan pitäisi esittää, mitkä ovat ne (tekniset) toimenpiteet, jotka NAP:n olisi tosiasiallisesti pitänyt toteuttaa mutta joita se ei ole toteuttanut tai jotka se on toteuttanut niin huonosti, että tästä oli seurauksena luvaton pääsy henkilötietoihin ja niiden luvaton luovuttaminen taikka tällaisen seurauksen edistäminen.

18 ASSG:n mielestä rekisterinpitäjän laiminlyöntiä ei kyetty toteamaan esitettyjen todisteiden perusteella. VB:lle ei ole aiheutunut korvauskelpoista aineetonta vahinkoa. Koettu fyysinen rasite, joka on aiheutunut uutisesta, joka koski luvatonta pääsyä NAP:n tietokantoihin, on tavanomaista eikä merkitse sitä, että vahinkoa oikeudellisessa mielessä olisi tosiasiallisesti syntynyt. VB ei ole ollut kiinnostunut siitä, mihin nimenomaisiin häntä koskeviin henkilötietoihin on pystytty tutustamaan. Tällainen käyttäytyminen ei kuvasta suurta emotionaalista stressiä.

19 ASSG totesi, että se, että luvattomasta pääsystä NAP:n tietokantaan on tiedotettu julkisesti, ei ole vaikuttanut VB:n elämään hänen itsetuntonsa, omanarvontuntonsa, työnsä, suhteidensa ja terveydentilansa osalta. Syy-yhteys koettuihin negatiivisiin tunteisiin puuttuu, koska ne eivät ole seurausta NAP:n toiminnasta.

20 VB on riitauttanut ASSG:n tuomion ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa eli Varhoven administrativen sadissa (ylin hallintotuomioistuin, jäljempänä VAS).

Pääasian asianosaisten keskeiset väitteet

21 VB esittää valituksessaan, että ASSG kohdisti virheellisesti todistustaakan, joka koskee negatiivisen tosiseikan eli sen osoittamista, että rekisterinpitäjä olisi laiminlyönyt toteuttaa asianmukaisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä.

22 VB katsoo, että tehokkaiden toimenpiteiden toteuttaminen kuuluu NAP:n harkintavaltaan, joten ei ole mahdollista osoittaa, mitkä ovat ne konkreettiset velvoitteet, jotka NAP:n virkamiesten olisi pitänyt täyttää mutta jotka he ovat laiminlyöneet. NAP:n esittämät todisteet eivät ole hänen mielestään osoittaneet, että toteutetut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet olisivat olleet asianmukaisia.

23 VB esittää, että huolet, jotka koskevat henkilötietojen mahdollista tulevaa väärinkäyttöä, eivät merkitse hypoteettista vaan tosiasiallista aineetonta vahinkoa, joka on korvattava. Ei ole tarpeen näyttää tavanomaista aineetonta vahinkoa toteen.

24 NAP esittää, että ASSG on pitänyt perustellusti lähtökohtana sitä, että se ei ole rekisterinpitäjänä syyllistynyt laiminlyöntiin vaan toteuttanut lukuisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä suojatakseen henkilötietojen käsittelyä. Tosiasiallista vahingon syntymistä ei ole osoitettu. Huolesta ja ahdistuksesta, joka kohdistuu tuleviin tapahtumiin, ei voida maksaa korvausta.

Lyhyt yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

25 Vastaavat oikeudenkäynnit NAP:tä vastaan ovat päättyneet ensimmäisessä oikeusasteessa ristiriitaisiin tuloksiin. Kanteet on joko hylätty perusteettomina tai ne on hyväksytty kokonaan tai osittain. Oikeussääntöjä on tulkittu ja sovellettu rekisterinpitäjän vastuun eri osatekijöiden osalta ristiriitaisesti.

26 VAS katsoo, että asetuksen 82 artiklassa tarkoitettu vastuun tunnusmerkistö käsittää seuraavaa: i) rekisterinpitäjä on rikkonut kyseistä asetusta; ii) asianomaiselle henkilölle on aiheutunut aineellista tai aineetonta vahinkoa, ja iii) aiheutuneiden vahinkojen ja konkreettisen rikkomisen välillä on syy-yhteys.

Ensimmäinen kysymys

27 Asetuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan kyseistä asetusta. Toimenpiteitä on tarkistettava ja päivitettävä tarvittaessa.

28 Asetuksen 32 artiklassa säädetään rekisterinpitäjän velvoitteista, jotka liittyvät käsittelyn turvallisuuteen ja joilla on merkitystä sen 24 artiklassa tarkoitetun vastuun kannalta ja synnyttävät vastuun, missä yhteydessä luetellaan perusteet, joiden mukaan asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet on

toteutettava riskiä vastaavan turvallisuustason varmistamiseksi. Niihin kuuluvat ”uusin teknologia, toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat, todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit”.

29 Asetuksessa ei määritellä käsitettä ”asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet”. Sen johdanto-osan 74 perustelukappaleessa todetaan, että rekisterinpitäjän olisi toteutettava asianmukaisia ja tehokkaita toimenpiteitä, ja sen olisi voitava osoittaa, että käsittelytoimet ovat tämän asetuksen mukaisia, toimenpiteiden tehokkuus mukaan luettuna.

30 Edellä esitetty johtaa siihen päätelmään, että rekisterinpitäjän on toteutettava riskien arviointi asetuksen 32 artiklassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja toteutettavan sen perusteella teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joilla voidaan turvata tarvittava ja riskiin nähden asianmukainen suojan taso henkilötiedoille. Ottamalla käyttöön asianmukaisia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä rekisterinpitäjä varmistaa, että se käsittelee henkilötietoja asetuksen mukaisesti.

31 Edellä mainituista oikeussäännöistä seuraa, että asianmukaisten teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden valinta on tarkoituksenmukaisuuskysymys. Sen arvioimiseen, onko rekisterinpitäjä toiminut tarkoituksenmukaisesti, ei kuitenkaan kohdisteta tuomioistuinvalvontaa, koska tuomioistuin tutkii lainmukaisuuden. Henkilötietoja on käsiteltävä asetuksen mukaisten teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden valintaa koskevan, olemassa olevan harkintavallan puitteissa ja noudattamalla tavoitetta varmistaa luonnollisten henkilöiden perusoikeus henkilötietojen suojaan.

32 Edellä esitetyn perusteella VAS pyytää selvennystä siihen, onko asetuksen 24 ja 32 artiklaa tulkittava siten, että jo pelkästään lainvastainen lopputulos henkilötietojen asetuksen 4 artiklan 12 kohdassa tarkoitetun luvattoman luovuttamisen tai luvattoman henkilötietoihin pääsyn muodossa osoittaa, että rekisterinpitäjän toteuttamat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet eivät ole olleet asianmukaisia.

Toinen kysymys (siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi)

33 Koska teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden valinta ja soveltaminen on jätetty rekisterinpitäjän subjektiivisen arvioinnin varaan ja sen harkintavaltaan, VAS pohtii, mikä kohde ja laajuus tuomioistuimen harjoittamalla laillisuusvalvonnalla pitäisi olla tutkittaessa, ovatko rekisterinpitäjän toteuttamat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet asianmukaisia ja asetuksen 24 ja 32 artiklassa asetettuja vaatimuksia vastaavia.

34 VAS on epävarma siitä, riittääkö se, että tuomioistuin toteaa, millä tavoin rekisterinpitäjä on täyttänyt edellä mainituista säännöksistä johtuvat velvoitteet,

vai onko sen tutkittava toteutettujen ja täytäntöönpantujen teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden sisältö, vaikka ne esitetään asetuksessa vain esimerkinomaisesti ja pannaan täytäntöön siinä tapauksessa, että ne ovat tarkoituksenmukaisia.

Kolmas kysymys (siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi)

35 Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan nojalla rekisterinpitäjä vastaa siitä, että on noudatettu saman säännöksen 1 kohdan periaatteita, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä, ja sen on pystyttävä osoittamaan niiden noudattaminen. Asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan rekisterinpitäjä toteuttamaan ”tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan tätä asetusta”.

36 Asetuksen 82 artiklan 3 kohdassa annetaan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle mahdollisuus vapautua vastuusta 2 kohdan nojalla, ”jos se osoittaa, ettei se ole millään tavoin vastuussa vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta”. Kyseisen 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjä vastaa vahingosta, joka on aiheutunut käsittelystä, jolla on rikottu asetusta.

37 Kansallisen lainsäädännön mukaan jokainen kannemenettelyn osapuoli on velvollinen näyttämään toteen ne seikat, joihin niiden vaatimukset tai vastaväitteet perustuvat. Samankaltaisissa menettelyissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet ovat jakaneet todistustaakan kantajan ja vastaajan kesken eri tavoin.

38 Nyt käsiteltävässä asiassa on merkitystä sillä, onko asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua osoittamisvelvollisuuden periaatetta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 74 perustelukappaleen ja 24 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että niillä käännetään todistustaakka ja että rekisterinpitäjä, jota vastaan on nostettu vahingonkorvauskanne asetuksen rikkomisen perusteella, on vastaajana velvollinen osoittamaan, että sen toteuttamat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet ovat asianmukaisia.

39 Sen kysymyksen lisäksi, joka koskee asetuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseen kohdistuvan tuomioistuinvalvonnan kohdetta ja laajuutta, on lisäksi ongelmallista, miten ja millä todisteilla pitäisi selvittää, onko ne täytetty, ja erityisesti, onko kaikki asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet toteutettu.

40 NAP esitti oikeudenkäynnissä todisteita siitä, että tietoverkkojen suojasta oli huolehdittu asiakirjoissa ilmoitetun standardin mukaisesti, mutta mitään oikeusteknistä asiantuntijalausuntoa ei ollut hankittu sen toteamiseksi, olivatko tekniset ja organisatoriset toimenpiteet asianmukaisia asetuksessa tarkoitetussa mielessä. VAS on tietoinen siitä, että NAP:n kaltainen rekisterinpitäjä on velvollinen toteuttamaan sellaisia organisatorisia, teknologisia ja teknisiä

toimenpiteitä verkko- ja tietoturvaa varten, jotka ovat asianmukaisessa suhteessa kyberrikollisuuden uhkiin, jotta minimoidaan riski niiden toteutumisesta. Tutkivien asiantuntijoiden pääsyllä tutustumaan kaikkiin menettelyihin, joiden oikeusperustana on asetuksen 82 artikla, voisi tosin olla uusia kielteisiä seurauksia henkilötietojen suojan kannalta.

41 Kun otetaan huomioon tekniikan vallitseva tila, tietoverkkojärjestelmien suojaamiseksi voimassa oleva standardi ja rekisterinpitäjän hallintoon kuulumattomien henkilöiden luvaton pääsy tietoihin ”hakkerointi-iskun” avulla, VAS pohtii, voidaanko sitä, että tuomioistuin hankkii oikeusteknisiä asiantuntijalausuntoja, pitää tarvittavana ja riittävänä todisteena, jotta voidaan todeta, olivatko toteutetut ja sovelletut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet asianmukaisia varmistamaan henkilötietojen suojan.

Neljäs kysymys

42 Tietojen käsittelyyn osallistuvana rekisterinpitäjänä NAP on vastuussa, mutta se voi vapautua vastuusta 82 artiklan 3 kohdan nojalla, jos se osoittaa, ettei se ole millään tavoin vastuussa vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta.

43 Oikeudenkäynnissä on riidatonta, että henkilötietoihin päästiin NAP:tä vastaan toteutetun ”hakkerointi-iskun” avulla. Luvaton pääsy henkilötietoihin ja niiden luvaton luovuttaminen eivät johtuneet siitä, että NAP:n työntekijät olisivat käsitelleet henkilötietoja.

44 VAS pyytää toteamaan, onko nyt käsiteltävässä asiassa mahdollista olettaa, että kyseessä on seikka, josta rekisterinpitäjä ei ole millään tavoin vastuussa, ja että tämä seikka vapauttaa sen vastaavasti vastuusta.

Viides kysymys

45 Asianomainen henkilö vaatii korvausta aineettomasta vahingosta, joka johtuu huolista, ahdistuneisuudesta, stressistä, turvattomuuden tunteista ja pelosta, joita liittyy siihen, että hänen henkilötietojaan käytetään tulevaisuudessa väärin hänen kuvaamillaan tavoilla ja keinoilla. Ei ole mitään konkreettista aihetta odottaa, että VB:n henkilötietoja käytettäisiin väärin.

46 Kuten asetuksen johdanto-osan 75 ja 85 perustelukappaleesta ilmenee, lueteltaessa esimerkkejä aineellisista tai aineettomista vahingoista otetaan huomioon henkilötietojen laatu ja haitalliset vaikutukset asianomaisille henkilöille eikä yksinomaan niihin liittyvää subjektiivista tunnetta.

47 Asetuksen johdanto-osan 146 perustelukappaleessa vahvistetaan vastuun rajat. Se kattaa ”vahingot”, joita henkilölle aiheutuu tietojenkäsittelystä, jossa on rikottu asetusta.

48 Sen jälkeen, kun tietoihin on jo päästy käsiksi, asianomaisen henkilön henkilötiedot voivat olla lukemattomien aineettomien ja aineellisten väärinkäytösten kohteena, ja niillä voi olla huomattavia vaikutuksia. Julkisuudessa on tullut tunnetuiksi sellaisia väärinkäyttötapauksia, jotka ovat saattaneet lisätä ”hakkerointi-iskun” kohteeksi joutuneiden henkilöiden huolestuneisuutta. Nyt käsiteltävässä asiassa tuleva väärinkäyttö perustuu oletukseen, koska tietoja jo tapahtuneesta väärinkäytöstä ei ole olemassa, joten se on hypoteesi, johon liittyy mahdollinen mutta epävarma riski asianomaisen henkilön oikeuksille.

49 Edellä esitetyistä syistä tulee esiin kysymys siitä, kuuluvatko asianomaisen henkilön tässä yhteydessä kokemat negatiiviset tuntemukset eli yksinomaan se tosiseikka, että henkilötietojen mahdollisen tulevan väärinkäytön vaara on syntynyt, laajasti tulkittavan aineetonta vahinkoa koskevan käsitteen soveltamisalaan ja muodostaako se asetuksen 82 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä johdanto-osan 146 perustelukappaleen kanssa, tarkoitetun korvausperusteen.

50 On kuitenkin mahdollista, että asetuksen 82 artiklan 1 kohtaa ei voida, luettuna yhdessä johdanto-osan 146 perustelukappaleen kanssa, tulkita siten, että jokainen asianomaisen henkilön negatiivinen tuntemus, pelko tai huoli oikeuttaisi aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamiseen, jos tietoja ei ole ensin käytetty lainvastaisesti esimerkiksi siten, että omaisuutta olisi viety, asianomaisen henkilön nimissä olisi otettu luottoja tai hänen identiteettinsä olisi varastettu.